

Nebo 1. nad Berlinom

Grad s najviše novih građevina (mahom staklenih, kao da se još boje 'pravih' zidova), najdekadentniji, u kojem se može najkasnije doručkovati... i jedna od prvih metropola u koju se mladi Hrvati znaju zaletjeti preko vikenda

2

1 Svijetleći krov, raspona preko 100 metara, i stakleni neboder slavnog arhitekta Helmuta Jahna današnje su vizure Potsdamer Platz. 2 Sala za doručak u hotelu Esplanade iz 1908., rekonstruirana u prizemlju staklenog tornja sa slike lijevo. 3 Pogled na katedralu preko rijeke Spree. 4 Lusterčić s kraja 30-ih, u ministarstvu vanjskih poslova

Grad u kojem je rođen kabaret, ali i techno, živi punim plućima tek kada padne mrak. Definitivno najveće europsko gradilište prošloga desetljeća, Berlin je pozornica radikalnih promjena, no željezna zavjesa nakon pada Zida zamijenjena je koprenom koja i dalje suptilno razdvaja Istok i Zapad. Ni današnji Berlin nije ujedinjen grad. U njemu kohabitiraju dva Berlina i zajedno s njima dva naroda - Osis i Wessis, kako se međusobno nazivaju "istočni" i "zapadni" Nijemci.

Ovaj grad spaja nespojivo, ali, srećom, njegovu ćete nekonzistentnost vrlo brzo početi poimati kao prednost, a nevjesto slijepljenu raskoš pruskih dvoraca i oronulih realsocijalističkih višekatnica kao izazov. Jer, upravo taj novooformljeni identitet jedinstvenoga Berlina hrani kulturnu raznolikost koja ga čini jednim od zasigurno najupečatljivijih gradova Europe. U gradu s 3,4 milijuna stanovnika, gotovo pola milijuna čine stranci, imigranti koji su, iz čak 185 država svijeta, sa sobom u koferima donijeli i dijelc svoje kulture. Više od 119.000 pristiglo ih je iz Turske, pa je Berlin tako i europski grad s najviše

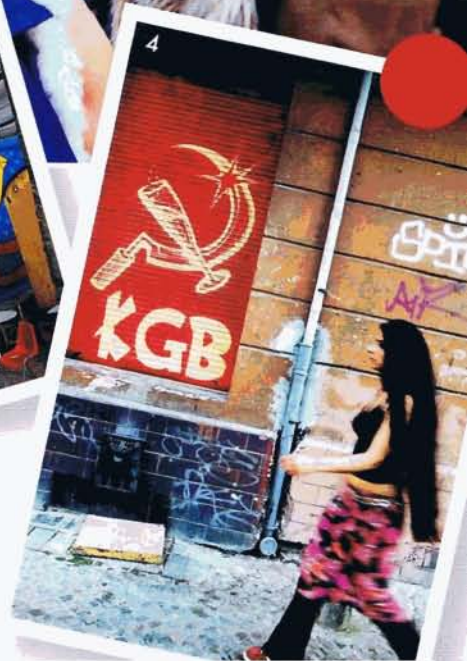
turskoga stanovništva izvan Turske. Mnogi su doseljenici nakon pada Zida svoj drugi dom pronašli upravo u bivšem istočnom dijelu, zbog bitno nižih stanarina. U tom dijelu grada, naime, možete unajmiti garsonjeru za 250 eura, što je povoljno čak i za naše prilike.

TO, TOPLES USRED GRADA!

Berlinski barovi i noćni klubovi drže svoja vrata otvorena gotovo 24 sata dnevno. Berlinčani nerijetko nakon posla i večere malo odspavaju, a potom se dogovore za izlazak s prijateljima u 2 ili 3 ujutro. Grad se odavno ponosi bogatim noćnim životom: u 30-ima je središte obilovalo kabaretskim klubovima, a superaktualna klupska ponuda zadovoljit će svaki ukus. Berlin je ujedno poznata europska gay-meka, pa nije neobično što je i sam gradonačelnik, socijaldemokrat Klaus Wowereit, deklarirani gay.

GDJE JESTI

- Kellerrestaurant u Brecht-Hausu (Chausseestrasse 125, www.lfbrecht.de) - Kušajte omiljena jela slavnoga pisca Bertolta Brechta u ugodnoj atmosferi.
- Tuk Tuk (Großgörschenstr. 2, www.tuk-tuk-berlin.de) - Odličan indonezijski i vegetarijanski restoran, pravo slavlje i za profinjena nepca.
- Hasir (www.hasir.de) - Na nekoliko lokacija u centru Berlina, između ostalog i na Hackescher Marktu, u ovim ćete turskim restoranima jesti obilno i kvalitetno - i usto često u društvu njemačkih političara.
- Berlinagenten (Paul-Robeson-Str. 39, www.berlinagenten.com) - Gastroreliji i druga osebuja razgledavanja Berlina za nešto zahtjevnije i nekomercijalne ukuse.

ŠTO POSJETITI

■ Obnovljeni parlament Reichstag, s Fosterovom staklenom kupolom.

■ Platz der Republik (www.bundestag.de) i, ako je u međuvremenu ne sruše, Palast der Republik, zgradu nekadašnjeg parlamenta DDR-a, danas pomalo ekscentričan izložbeni prostor (www.pdr.kultur-netz.de) na starome mjestu u srcu Berlina, gdje je nekoć bio dvorac njemačkih careva. U njoj se još povremeno održavaju izložbe, ali - ružna i aronula - nikako se ne uklapa u talijanski kasnorenesansni stil obližnje katedrale.

■ Židovska četvrt s novom sinagogom (Neue Synagoge, Oranienburger Strasse 28-30, www.cjudaicum.de).

■ Muzej Haus na Checkpointu Charlie (Friedrichstrasse 43-45, www.mauer-museum.com) - Pet tisuća ljudi uspjelo je prebjeći preko berlinskog zida, oko 3200 je uhvaćeno, spriječeno u bijegu i osuđeno na višegodišnje zatvorske kazne; dvjestotinjak ih je ranjeno, a stotinjak ubijeno pri bijegu. Ovdje možete vidjeti i izume koje su hrabri koristili za bijeg.

■ Židovski muzej (Jüdisches Museum, Lindenstrasse 9-14, www.jmberlin.de) - Dvije tisuće godina židovske povijesti Berlina na jednom mjestu.

1 Dom, berlinska evangelička katedrala. **2** Stranci, dobrodošli! 'Babilonska procesija 72 nacije' pleše se berlinskim ulicama jednom godišnje. **3** Oslikani ostaci berlinskog zida kraj Potsdamer Platz. **4** Street style, srp i šampanjac: igra simbolima prošlosti

Noćna avantura svakako započinje u popularnim Hackesche Höfe, prekrasnim dvorištima koja odišu Jugendstilom i u kojima je smješteno mnoštvo butika i barova. Obližnji klubovi Oxymoron, Delicious Doughnuts, Lime Club, Bergwerk ili Delis samo su neka od popularnih večernjih destinacija urbanih hip Berlinčana. Ako se odlučite za manje dinamičan izlazak, svratite u Nikolaierviertel (Nikolajeva četvrt), tik uz crkvu sv. Nikolaja. Brojne taverne i tipični njemački restorani s tradicionalnom kuhinjom i domaćom živom glazbom uglavnom privlače raspjevana staromodnija društva ili turiste koji u njemačkoj središnjici ipak žele pojesti kiseli kupus i krvavice, a ne kebab, curry ili sushi.

Uz stare pruske majstore Schinkela, Langhansa i Knobelsdorffa, i mnogi su suvremeni arhitekti svjetskog renomea ostavili svoj pečat na modernim berlinskim zdanjima: Sir Norman Foster staklenu kupolu na moderniziranoj zgradi Reichstaga koja simbolizira transparentnost vlade, a Daniel Libeskind novi Židovski muzej. Nakon otvaranja grani-

1 Park zoološkog vrta - nekadašnje lovište danas je šetalište i super mjesto za roštilj vikendom. 2 Uprkos svim novim građevinama, najprepoznatljiviji simbol Berlina i danas su Brandenburška vrata s kraja 18. stoljeća. 3 U 1 koraku preko nekadašnjeg berlinskog zida, blizu poznatog Checkpointa Charlie

ZABAVA, ZABAVAI

■ Trabi-Safari (www.trabi-safari.de) - Unajmite nostalgiju: uskočite u trabant i provozajte se Berlinom! Kulturni istočnonjemački obiteljski automobil izrađen od duroplasta stoji vam na raspolaganju za turističko razgledavanje grada. Uz vodiča i vozača, ili tako da sami sjednete za volan.

■ Badeschiff (www.arena-berlin.de) - hotspot za trendsetere. Brod na rijeci Spree sa zimskim bazenima, barovima, finskim saunama...

■ Klub Goya (www.goya-berlin.de) - kozmopolitska zabava u 'in' klubu u prekrasnom zdanju izgrađenom u Jugendstilu. Tu ćete sigurno i vi naći mjesto za sebe - mjesta ima za 1500 ljudi.

ca, Berlin je dobio jedinstvenu priliku za redizajniranje samoga središta - Potsdamer Platz i Leipziger Platz, potpuno uništeni tijekom rata, bili su gotovo ne-taknuti i zaboravljeni u prostoru ničije zemlje sve do 1991., kada je započela revitalizacija toga dijela.

Ako ste navratili na samo nekoliko dana, svakako obidite Kulturforum (nekoliko od Potsdamer Platza), gdje na jednome mjestu možete posjetiti nekoliko vrhunskih muzeja i novu Gemälde Galerie, sa stalnom postavom europskog slikarstva od 13. do 18. stoljeća. Nezaobilazan je i Museumsinsel na Spreeu.

Grad, koji se prostire sjeverno i južno od rijeke Spree na površini od čak 889 km², obiluje zelenim površinama i parkovima, koji ljeti naprosto mame na uživanje. U srpnju i kolovozu Berlinčani se masovno sunčaju po gradskim parkovima, nerijetko u toplesu a ponekad i goli, dok im obližnja jezera Strandbad Wannsee i Strandbad Müggelsee pruža priliku za ljetno osvježenje.

KOMADIĆ BERLINSKOG ZIDA

Iako javni prijevoz funkcionira kao uroda, a bicikala ima gotovo koliko i automobila, povijesni je centar najbolje istražiti pješice. Izgrađena 1791., Brandenburška vrata i danas su nezaobilazan monument. Zgrada starog Reichstaga, koji je gorio još 1933. a uništen je u bombardiranju u 2. svjetskom ratu, obnovljena je, i danas zajedno s Vratima predstavlja simbol ujedinjene Njemačke. Checkpoint Charlie, najpoznatija u nizu

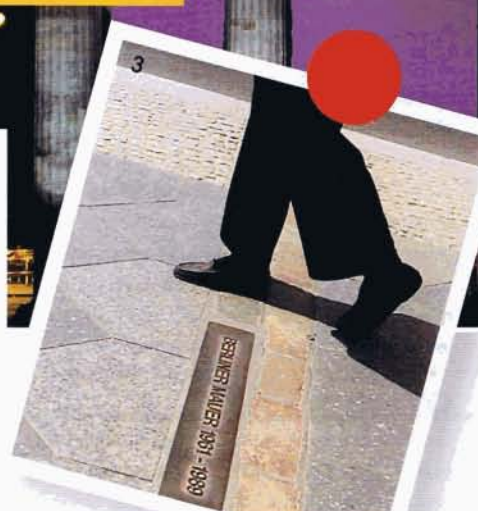
nekadašnjih kontrolnih točaka između Istoka i Zapada, danas je muzej i ključna turistička poslastica, nezaobilazan dio mitologije hladnoratovskog razdoblja: zapadnjaci žele bar *post festum* okusiti kakav je bio život iza željezne zavjese. Muzej Haus am Checkpoint Charlie pripovijeda priču o prebjecima iz istočnog u zapadni Berlin, odajući počast tisućama čiji je pokušaj bijega preko 155 km dugog zida okončan zatvorom, a u stotinjak slučajeva smrću. Dijelovi porušenog zida (vjerojatno već i lažni) i dalje se na svakom uglu prodaju turistima, dok oko Checkpointa Charlie turističke suvenire uglavnom čine relikvije DDR-a, babuške, ordeni, šljemovi...

Unter den Linden (Pod lipama), možda najpoznatija aleja starog aristokratskoga grada, spaja Brandenburška vrata i Alexanderplatz, srce socijalističkoga Berlina. Preporuka za zanimljiv predah uz dobru kavu je Oranienburger Strasse, ulica s mnoštvom novih kafića.

Iznimno je dinamičan i alternativni dio Berlina, Kreuzberg, u čijim uličicama, *underground* dućanima i otkačenim kafićima živi alternativna scena. U

U BERLIN ZA 19 EURA!

■ Isplanirajte svoj put u Berlin na vrijeme jer se stvarno isplati: put u jednome smjeru preko tvrtke Germanwings možete pronaći već za zbilja nevjerojatnih 19 eura (uz promotivnu cijenu same karte od svega 1 eura!!!) Više na: www.letovi.info.

Kreuzbergu ćete također pronaći sjajne turske tržnice i kafiće.

GASTRO (AVAN)TURA

Grad je sav u restoranima, kafićima, bistroima, pabovima i lounge-barovima - ima ih preko 11.000, od američkih taverni i meksičkih restorana do turskih, indijskih, talijanskih, grčkih, orijentalnih... kulinarska avantura na ulicama Berlina otpočinje svakim zalogajem. Čak i ako vaš apetit bolje zadovoljavaju otmjeniji restorani, nemojte propustiti užitak s nogu, turski kebab koji ćete naći u nekom od brojnih Döner Imbisse, uličnih kioska s "brzom" i pikantnom hranom.

Turistička agencija Berlinagenten organizira obilaske za svaki ukus, od shopping-tura i posjeta noćnim klubovima, ali njezin su najveći adut višesatni "gastroreliji" noćnim Berlinom. Odvažite li se na takav reli, predjelo ćete, primjerice, pojesti u indijskom, glavno jelo u talijanskom, a desert u nekom *poshi* njemačkom restoranu.

— KORALJKA DILIĆ